

۱۶۰۱۴۰۶

بایسته‌های اخلاقی مدیران آموزشی

مؤلف:

دکتر قدرت الله محمدی

دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه شیراز

سرشناسه	: محمدی، قدرت‌الله، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: بایسته‌های اخلاقی مدیران آموزشی/ قدرت‌الله محمدی.
مشخصات نشر	: تهران: آذرین‌مهر، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: 231 ص.: مصور، جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۰۶-۷۱-۴-۲۲۰۰۰۰ ریل
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: مدیران آموزشی -- اخلاق حرفه‌ای
موضوع	: School administrators -- Professional ethics
موضوع	: اخلاق
موضوع	: Ethics
موضوع	: اخلاق اسلامی
موضوع	: Islamic ethics
رده بندی کنگره	: HD۳۸/۱۳۹۷۲ ب۲م۳
رده بندی دیوان	: ۴/۶۵۸
شماره کتابشناسی	: ۵۱۸۶۵۱۰

بایسته‌های اخلاقی مدیران آموزشی

نویسنده: دکتر قدرت‌الله محمدی

ناشر: آذرین مهر

ناظر فنی چاپ: موسی مفاخری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۰۶-۷۱-۴

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۷

قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

تهران: خیابان انقلاب - خیابان وحید نظری بین فخر رازی و دانشگاه پلاک ۶۵ طبقه اول واحد ۴ -

انتشارات آذرین مهر ۰۹۱۲۵۴۵۵۰۰۸ مفاخری ۳۰-۲۹-۶۶۹۷۸۰۲۱

فهرست مطالب

۱۰	پیشگفتار
۱۳	فصل اول
۱۳	کلیات اخلاق
۱۵	مقدمه
۱۵	تعاریف و مفاهیم اخلاق
۱۷	ضرورت و اهمیت اخلاق
۱۹	اخلاق در مکتب بزرگان
۲۱	شیوه‌های اخلاقی و شیوه مورد قبول
۲۵	مطلق یا نسبی بودن اخلاق
۲۹	ارتباط اخلاق و مدیریت
۳۱	فصل دوم
۳۱	تاریخچه مطالعات انجام شده در حوزه اخلاق
۳۳	مقدمه
۳۳	مطالعات انجام شده در حوزه اخلاق
۳۹	فصل سوم
۳۹	اخلاق از منظر اندیشمندان
۴۱	مقدمه
۴۱	اخلاق از منظر برخی دانشمندان و صاحب‌نظران
۴۱	الف) اخلاق در فلسفه سیاسی غرب
۴۱	اخلاق در اندیشه افلاطون
۴۳	اخلاق در اندیشه ارسطو
۴۴	اخلاق از دیدگاه سیسرون
۴۴	آگوستین
۴۵	توماس آکوئیناس
۴۵	ماکیاولی
۴۷	کانت

- ب) حوزه های تفکر اخلاقی - سیاسی در اندیشه کلاسیک اسلامی و ایرانی ۴۸
- فارابی ۴۸
- غزالی ۴۹
- خواجہ نظام الملک طوسی: ۴۹
- ج) اخلاق در اندیشه برخی پیشوایان دینی معاصر ۵۰
- اخلاق از دیدگاه امام خمینی (ره): ۵۰
- الف) مسلک های اخلاقی ۵۱
- ب) پایه های سلوک اخلاقی و عرفانی امام ۵۴
- ج) اخلاق، تمایز محوری امام ۵۶
- د) عشق به انسان ها، تبلور اخلاق و عرفان امام ۵۷
- اخلاق در آئینه سخنان مقام عظم رهبری (مدظله العالی) ۶۰
۱. تحول اخلاقی: ۶۰
۲. گرفتاری های دنیای بشر: ۶۰
۳. تهذیب اخلاقی: ۶۱
۴. ارزش های اصلی جامعه: ۶۱
۵. خودسازی اخلاقی، یکی از بزرگترین وظایف جوانان: ۶۲
۶. هدف باید صراط الله باشد: ۶۲
۷. اساس کار، اخلاق است: ۶۳
۸. تحول اخلاقی در جوانان آسانتر است: ۶۴
۹. تداوم انقلاب در گرو تعمیق معنویات و اخلاق اسلامی: ۶۵
۱۰. بسیج، نمونه اخلاق اسلامی: ۶۶
۱۱. شرایط رشد جامعه و اخلاق صحیح اسلامی: ۶۷
۱۲. یکی از پیامهای مهم بعثت، اخلاق است: ۶۸
۱۳. تخلق انسانها به اخلاق حسنه: ۶۸
۱۴. نقش و ثمرات اخلاق: ۷۰
۱۵. دانش بدون معنویت و اخلاق برب اتم میشود: ۷۰
۱۶. مبنای انقلاب ما، ارزش های دینی و اخلاقی و معنوی بود: ۷۲

۷۳	اخلاق از منظر استاد مطهری
۷۴	اهمیت و ضرورت اخلاق از نظر استاد مطهری:
۷۵	انقسام اخلاق از نظر استاد مطهری شامل:
۷۵	۱- اخلاق فلسفی
۷۵	۲- اخلاق عرفانی
۷۵	۳- اخلاق دینی یا مذهبی
۷۷	فصل چهارم
۷۷	جایگاه اخلاق در اسلام
۷۹	مقدمه
۷۹	معنا و مفهوم اخلاق از دیدگاه اسلامی
۸۱	منابع استنباط احکام و اخلاق اسلامی؛ مبنای اندیشه و عمل مدیریت
۸۱	۱. قرآن:
۸۳	۲. سنت (سنت و سیره پیامبر و صحابه اطهار):
۸۴	۳. فطرت:
۸۵	۴. عقل:
۸۷	۵. اجماع:
۸۷	ویژگی‌ها و جایگاه اخلاق در تعالیم اسلام
۹۰	روش‌های تربیت اخلاقی در اسلام
۹۱	۱. ایجاد محیط تربیتی مساعد:
۹۴	۲. تأمین صحیح نیازها:
۹۴	۳. روش تکریم شخصیت:
۹۵	۴. دعوت به ارزش‌های اخلاقی:
۹۶	۵. پرورش نیروی عقلانی:
۹۷	۶. روش عبرت‌آموزی:
۹۸	۷. مداومت بر عمل:
۹۸	۸. روش تشویق و تنبیه:
۹۸	۹. نظارت بر خود:

۹۹	۱۰. پرورش ایمان:
۱۰۰	۱۱. کسب رضای خداوند:
۱۰۳	فصل پنجم
۱۰۳	اخلاقی در سازمان
۱۰۵	مقدمه
۱۰۵	تعاریف و مفاهیم سازمان
۱۰۸	ضرورت اخلاقی در مدیریت سازمان
۱۱۰	رفتار سازمانی و سطوح آن
۱۱۲	رفتار سازمانی در سیره نبی اکرم (ص)
۱۱۴	ابعاد حکم الهی خدامحور در سازمان
۱۱۶	مدیریت اخلاقی و فایده آن در سازمان
۱۱۹	رهبری اخلاقی
۱۲۰	اخلاق در سازمان‌های آموزشی و کاربردی مهمی آن
۱۲۱	الف) اخلاق سازمانی
۱۲۲	ب) اخلاق مدیریتی
۱۲۴	ج) اخلاق آموزشی
۱۲۵	د) اخلاق علمی و پژوهشی
۱۲۶	ه) اخلاق دانشجویی
۱۲۷	و) اخلاق حرفه‌ای
۱۲۹	فصل ششم
۱۲۹	صلاحیت‌های اخلاقی مدیران
۱۳۱	مقدمه
۱۳۲	صلاحیت‌های اخلاقی مدیران با توجه به مطالعات موجود
۱۳۸	تشریح صلاحیت‌های اخلاقی مدیران و تبیین آن در محیط‌های سازمانی
۱۳۸	الف) صلاحیت‌های ارزشی - اعتقادی
۱۳۸	۱. ایمان و عمل صالح:
۱۳۹	۲. عدالت محوری و عدم تبعیض:

۱۴۰	۳. ساده‌زیستی و زهد:
۱۴۲	۴. رضا و مشیت محوری:
۱۴۲	۵. خداترسی و تقوای سیاسی:
۱۴۳	۶. مرگ‌باوری و آخرت‌گرایی:
۱۴۴	۷. حق‌مداری و حق‌طلبی:
۱۴۵	۸. دنیاگریزی و نفی قدرت‌طلبی:
۱۴۷	۹. تاکید و التزام بر سنت و روش اولیاء الله:
۱۴۸	۱۰. رعایت حدود الهی و ارزش‌های اخلاقی در مدیریت:
۱۴۹	۱۱. وفای به عهد و پابندی به تعهدات:
۱۵۰	۱۲. حفظ عزت و کرامت انسان:
۱۵۱	۱۳. اخلاص و تیر پاک:
۱۵۲	۱۴. قناعت و اعتدال (پرهیز و اسرار):
۱۵۳	۱۵. تزکیه و تهذیب نفس:
۱۵۴	۱۶. خیرخواهی و جذب مشارکت سیاسی:
۱۵۵	۱۷. تعظیم و توکل به خدا (خدامحوری):
۱۵۶	۱۸. استکبار ستیزی و عدم سازش با مستکبرین:
۱۵۷	ب) صلاحیت‌های شخصیتی- رفتاری
۱۵۷	۱۹. قانون‌مداری و پرهیز از امتیازات ویژه برای خواص:
۱۵۹	۲۰. مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی:
۱۶۰	۲۱. تواضع و کنترل خشم:
۱۶۱	۲۲. عفو و گذشت:
۱۶۲	۲۳. رازداری و حفظ اسرار:
۱۶۴	۲۴. امانتداری و امین بودن:
۱۶۵	۲۵. مردم‌گرایی و مهربانی:
۱۶۶	۲۶. صبر و بردباری:
۱۶۷	۲۷. مداومت و پیوستگی در عمل:
۱۶۸	۲۸. صداقت و پرهیز از دروغ و خیانت:

۱۶۹	۲۹. امیدبخشی و تحیرزدایی (خوف و رجا):
۱۷۰	۳۰. در دسترس بودن و بی‌پرده با مردم سخن گفتن:
۱۷۲	۳۱. شکرگزاری و قدردانی:
۱۷۳	۳۲. جاذبه و دافعه:
۱۷۵	۳۳. آرمانگرایی و نگاه ابزاری به قدرت:
۱۷۶	ج. صلاحیت‌های دانشی - تحلیلی
۱۷۶	۳۴. علم و تخصص در کار:
۱۷۷	۳۵. تعقل و عقلانیت گرایی:
۱۷۸	۳۶. دانش‌آزمایی، اطلاع‌رسانی:
۱۷۹	۳۷. سرعت و انجام امور و تصمیمات:
۱۸۰	۳۸. شایسته‌گزینی (شایسته‌گزینی و گزینش صالحان):
۱۸۳	۳۹. اعتقاد و پابندی به مبطله عام و دین:
۱۸۴	۴۰. ایجاد وحدت و همبستگی:
۱۸۷	فصل هفتم
۱۸۷	تئوری پردازی اخلاق سازمانی مدیران
۱۸۹	مقدمه
۱۸۹	نقش اخلاق در موفقیت سازمانی
۱۹۱	راهکارهای نهادینه سازی اخلاق در سازمانها
۱۹۳	الف) به کارگیری نیروی انسانی مقید به رعایت اخلاقیات و قانون سازمانها
۲۰۷	ب) آموزش عملی اخلاق توسط افراد مقید و پایبند به رعایت اخلاقیات سازمان
۲۰۸	ج) تدوین منشور اخلاقی برای سازمانها
۲۱۲	ارتباط بین اخلاق سازمانی و مدیریت
۲۱۴	منابع و مآخذ
۲۱۴	الف) منابع فارسی
۲۲۷	ب) منابع انگلیسی

پیش گفتار

اخلاق، رذیلت‌ها را به ما معرفی می‌کند و راه پرهیز از آن‌ها را به ما نشان می‌دهد. همچنین فضائل را به ما می‌شناساند و راه بدست آوردن آن را معین می‌کند. برنامه اخلاق به سازمان‌ها و مدیران کمک می‌کند تا بتوانند در شرایط آشفته، عملکرد اخلاقی خود را حفظ کنند. نقش اخلاق در عملکردها، رفتارها، تصمیم‌گیری‌ها، انتخاب‌ها و ارتباطات سازمانی مهم و تعیین‌کننده است و مدیران، بدون وجود یک نظام اخلاقی نمی‌توانند در انجام وظایف خود با قاطعیت عمل کنند. نقش اخلاقی مدیران نیز در برانگیختن انگیزه‌ها و سرعت بخشیدن به ابراهیم جهت رسیدن به نتایج مطلوب، امری انکارناپذیر است. در این زمینه قرآن کریم در سوره آل عمران آیه ۱۵۹ یکی از عوامل موفقیت پیامبر اکرم (ص) در مدیریت را، اخلاق اسلامی، تبیین می‌داند و می‌فرماید: «حَسَنَ اخْلَاقٍ وَ مَهْرَبَانِی تَوْ بَا مَرْدَمَ، رَحْمَتِی اسْتِ از جَانِبِ خَدَاوندِ رَا اِگَرِ اَخْلَاقُ وَ سَخْتِ دَلِ بُوْدِی مَرْدَمِ از اطراف تو پراکنده می‌شدند». از این رو، تاکید نویسنده در کتاب بایسته‌های اخلاقی مدیران آموزشی، ارائه و بسط نظری مفهوم اخلاق و بایسته‌های اخلاقی مدیران جهت کاربردی‌ترین در سازمان‌های آموزشی می‌باشد که در ۷ فصل ارائه شده است.

در فصل اول کتاب، کلیات اخلاق مورد بررسی قرار گرفته است. و به تبیین مفاهیم و مضامین اصلی از قبیل تعاریف، مفاهیم، ضرورت و اهمیت اخلاق در مکاتب سه‌گانه، شیوه‌های اخلاقی و شیوه مورد قبول، مطلق یا نسبی بودن اخلاق و ارتباط اخلاق با مدیریت پرداخته شده است.

فصل دوم به بررسی تاریخی و پیشینه مطالعات انجام شده در زمینه اخلاق و سیاست اخلاقی و استخراج ابعاد و مؤلفه‌های اخلاقی مدیران از منظر قرآن، نهج البلاغه و... اختصاص دارد.

در فصل سوم که به بحث اخلاق از منظر اندیشمندان پرداخته است، اخلاق در فلسفه سیاسی غرب، حوزه‌های تفکر اخلاقی-سیاسی در اندیشه کلاسیک اسلامی و ایرانی و اخلاق در اندیشه برخی پیشوایان دینی معاصر از جمله امام خمینی (ره)، مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و استاد مطهری تشریح گردیده است.

در فصل چهارم با عنوان جایگاه اخلاق در اسلام، معنا و مفهوم اخلاق از دیدگاه اسلام، منابع استنباط احکام و ارزش اسلامی، ویژگی‌ها و جایگاه اخلاق در تعالیم اسلامی و روش‌های تربیت اخلاقی در اسلام مورد بررسی قرار گرفته است.

فصل پنجم کتاب به موضوع اخلاق در سازمان اختصاص دارد. در این فصل ابتدا به تعاریف و مفاهیم سازمان و ضرورت اخلاق در سازمان پرداخته شده است و سپس رفتار سازمانی و سطوح آن از نظر رابینز و درسیه نبی کرم (ص) مورد بررسی قرار گرفته و ابعاد حکمرانی خدامحور در سازمان ترسیم شده است و در نهایت مدیریت اخلاق و فواید آن در سازمان، رهبری اخلاقی و اخلاق در سازمانهای آموزش از قبل اخلاق سازمانی، مدیریتی، آموزشی، علمی-پژوهشی، دانشجویی و حرفه‌ای بررسی گردیده است.

فصل ششم، مربوط به صلاحیت‌های اخلاقی مدیران می‌باشد که شاکله اساس این نوشتار را تشکیل می‌دهد. در این فصل، ابعاد و مؤلفه‌های اخلاقی مدیران با توجه به مطالعات موجود واکاوی شده و با توجه به قرآن و نهج البلاغه همسوسازی گردیده است و سپس به

تشریح این مؤلفه‌ها (۴۰ مؤلفه) و تبیین آن در محیط‌های سازمانی در سه مقوله بایسته‌های ارزشی - اعتقادی، شخصیتی - رفتاری و دانشی - تحلیلی مدیران پرداخته شده است. در فصل هفتم، با عنوان تئوری پردازی اخلاق سازمانی مدیران، با توجه به مطالب مطرح شده در این نوشتار و تأکید بر اخلاق و ارزش‌های اخلاقی در رفتار و کردار مدیران سازمان‌ها، به تشریح نقش اخلاق در موفقیت سازمانی، راهکارهای نهادینه‌سازی اخلاق در سازمان‌ها، ارتباط بین اخلاق سازمانی و مدیریت پرداخته شده است.

قدرت الله محمدی^۱

بهار ۱۳۹۷

^۱. ابواب جمعی اداره کل آموزش و پرورش فارس، واحد گله‌دار، مدرس دانشگاه‌های فرهنگیان و پیام نور

ایمیل: mehranmhd@yahoo.com